

Opłata prenumeracyjna na Kronikę Wiadomości Krajowych i Zagranicznych, wynosi w Warszawie rocznie: rs. 7. kop. 20 (złp. 48); półrocznie rs. 4. kop. 10 (złp. 24); miesięcznie rs. 60 (złp. 4.)

KRONIKA

Na prowincji w Królestwie z pocztą rocznie rs. 12 (złp. 30); kwartalnie rs. 3 (złp. 20). W Cesarstwie zaś sama opłata co na prowincji w Królestwie z dodaniem rs. 4 rocznie lub 1 kwartalnie za koperty.

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Jutro Ś. Eucharjusza B. Wschód słońca o g. 7 m. 8. — Zach. o g. 5 m. 20.

Biuro Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu Nro 391. naprzeciw Saskiego placu.

Dzisiaj rano stopni zimna 3, wczoraj w poł. ciepła 3. Wysokość wody na Wiśle stóp 5 cali 1.

Z Petersburga, 27 stycznia (8 lutego).

Kowińskim gubernjalnym marszałkiem szlachty, zatwierdzony został Najwyżej wybrany na tę godność, radca honorowy Dowgird.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Rozkaz do zarządu cywilnego Królestwa Polskiego.

I. Przez postanowienie Zarządzającego służbą cywilną Królestwa, w zarządzie XIII okręgu komunikacji, mianowany: p. o. rachmistrza klasy 2ej Kom. Rz. S. W. i D. Felix Beneveni, p. o. pomocnika naczelnika stołu wydziału technicznego w zarządzie okręgu. — II. Przez postanowienia Rady administracyjnej, w wydziale Kom. Rz. Sprawied. mianowani: podprokurator sądu kryminalnego gub. Płockiej i Augustowskiej, radca honor. Jan Łachowski, p. o. sędziego trybunału cywilnego w Płocku, radca dworu Tomasz Bilewski, p. o. podprokuratora sądu kryminalnego gub. Płockiej i Augustowskiej; podprokurator sądu policji popr. wydziału Jędrzejewskiego w Chęcinach Ludwik Waniewicz, p. o. sędziego prezydującego w tymże sądzie; assessor sądu policji popr. wydziału Siedleckiego Dominik Masłakiewicz, p. o. podsędka sądu pokoju okr. Garwolińskiego i właściciel dóbr Klemens Marchocki, sędzia pokoju okr. Siedleckiego. Przeniesiony na własne żądanie: sędzia trybunału cyw. w Płocku, radca honor. Felix Witman, na także urząd do trybunału cyw. w Kaliszu. W wydziale Kom. Rz. P. i S. mianowany: naczelnik sekcji skarbowej w rządzie gub. Warszawskim radca dworu Felix Markowski, p. o. radcy skarbowego 2go w tymże rządzie gubernjalnym. III. Przez rozporządzenia komisji rządowych i władz oddzielnych, w wydziale Kom. Rz. S. W. i D. mianowani: rachmistrz klasy 2ej wydziału administracyjnego w rządzie gubern. Warszawskim, sekretarz gubern. Florjan Jache, p. o. rachmistrza klasy 1ej w tymże wydziale; pomocnik archiwisty Jan Bader, p. o. rachmistrza klasy 2ej; podrachmistrz Fran. Budziszewski, p. o. pomocnika archiwisty w tymże wydziale; dziennikarz i pomocnik archiwisty wydziału policyjnego w rządzie gubern. Warszawskim Karol Morch, p. o. podrachmistrza wydziału administracyjnego; kancelista Henryk Sobocki, p. o. dziennikarza i pomocnika archiwisty wydziału administracyjnego w rządzie gubernjalnym Warszawskim; dziennikarz i archiwista biura

naczelnika pow. Miechowskiego Józef Kaniewski, p. o. rachmistrza w temże biurze; dymisjonowany podporucznik wojsk Cesarsko-Rossyjskich Wiktor Bujwid, p. o. burmistrza m. Tyszowce w gub. Lubelskiej; aplikant Kom. Rz. S. W. i D. Jan Gruszecki, p. o. burmistrza m. Bolesławca w gub. Warszawskiej; expedytor poczty w Krynicach gub. Lubelskiej Adam Szczawiński, p. o. burmistrza m. Krasnobrodu w teje gubernji. Przeniesieni dla dobra służby: burmistrz m. Balwierzyszek w gub. Augustowskiej, radca honor. Walerjan Karliński, na p. o. burmistrza m. Poniemonia, w teje gubernji, i burmistrz m. Cegłowa w gub. Warszawskiej Stan. Roszczyński, na p. o. burmistrza m. Przyrowa w teje gubernji; za uchybienie w służbie: burmistrz m. Poniemonia w gub. Augustowskiej Kazimierz Wielamowski, na p. o. burmistrza m. Balwierzyszek w teje gubernji, i burmistrz m. Przyrowa w gub. Warszawskiej Leopold Frank, na p. o. burmistrza m. Cegłowa w teje gubernji; na własne żądanie: burmistrz m. Kazimierza w gub. Lubelskiej, sekretarz kolleg. Ludwik Kosicki, na p. o. burmistrza m. Wawolnicy w teje gubernji i burmistrz m. Wawolnicy Jan Zdaniowicz, na p. o. burmistrza m. Kazimierza. W wydziale Kom. Rz. P. i S. mianowani: sekretarz sekcji skarbowej w rządzie gub. Radomskim radca honor. Adam Górecki, p. o. poborcy kassy pow. Stopnickiego; kontroler kassy pow. Radomskiego Jan Budzyski, p. o. kontrolera kassy gub. Radomskiej; rachmistrz sekcji skarbowej w rządzie gubern. Lubelskim St. Żukowski, p. o. archiwisty wydziału skarbowego w tymże rządzie gubern.; sekretarz sekcji skarbowej w rządzie gubern. Radomskim, sekretarz kolleg. Fran. Rutowicz, p. o. kontrolera kassy i rachunkowości tamże; rachmistrz administracyjny w biurze naczelnika pow. Stanisławowskiego Jan Rutkowski, p. o. rachmistrza do czynności propinacyjnych w temże biurze, i urzędnik kancelarii ogólnego zebrania Warszawskich departamentów rządz. senatu Antoni Rzońca, p. o. kontrolera szlachtuza w służbie konsumcyjnej m. Warszawy. Przyjęty do służby z dymisjonowanych: b. naczelnik sekcji ekonomicznej w rządzie gubern. Radomskim, radca dwory Antoni Łacki, na p. o. referenta wydziału dóbr i lasów rządowych w Kom. Rz. P. i S. Przeniesiony na własne żądanie: rachmistrz do czynności propinacyjnych w biurze naczelnika pow. Stanisławowskiego Alex. Zagórski, na także posadę do biura naczelnika pow. Łowickiego. W administracji dochodów

skarbowych tabaczych, mianowani: kontroler młodszego składu tabak w Warszawie Antoni Czechowicz, p. o. magazyniera fabryki tabak w Krośniewicach; podrewizorowie: Ludwik Czarnecki, p. o. młodszego kontrolera składu tabak w Warszawie i Felix Kaczkowski, p. o. podrewizora tabacznego. We władzach Towarzystwa kredytowego ziemskiego, mianowany: właściciel dóbr Adolf Siedliski, radca komitetu Towarzystwa kredytowego ziemskiego. W zarządzie okręgu pocztowego Królestwa, mianowany: rachmistrz 4ty sekcji poborów zarządu okręgu pocztowego Antoni Bobiński, kontrolerem kassy głównej pocztowej; przeniesiony na własne żądanie, z powodu niemożności złożenia kaucji: kontroler kassy głównej pocztowej Franciszek Konstański, na rachmistrza 1go sekcji poborów zarządu okręgu pocztowego od 1go stycznia 1859 r. (Podp.) Prezydujący w Radzie administracyjnej, generał-adjutant Panutin.

Korrespondencja Kroniki.

Z pod Wilkomierz d. 24 stycznia (5 lutego) 1859 r.

Podczas sejmików do Kowna przyjeżdżała i trupa aktorów teatru Wileńskiego, która zwyczajnie częścią lata bawi publiczność kowieńską swemi przedstawieniami, — lecz jak słyszmy, te wycieczki aktorów Wileńskich do Kowna wkrótce ustaną, bo publiczność kowieńska na serjo ma się postarać o stały teatr w Kownie. W tymże czasie odwiedził Kowno Apolinary Kątski i dał parę koncertów. Niemalże kontyngens kuglarzy, linoskoków i magików, między którymi wybitnie się odznaczał Monnhaupt, tytułujący siebie „Magicien du Nord“ nie zaniedbał pośpieszyć na tak obfite żniwo, jakim jest zebranie się naszej szlachty, znajdującj jeszcze dosyć rozrywki na podobnego rodzaju przedstawieniach.

Co do wiadomości o kolejach żelaznych teraz przeprowadzających się, to mogę tylko cokolwiek nadmienić o dwóch linjach, a mianowicie od Düneburga do Oran na linii Warszawskiej i od Wilna do granicy pruskiej, które to obie linje znajdują się pod wiedzą i zarządem naczelnego inżyniera van Blazenbergha zamieszkałego w Wilnie.

Już jesteśmy prawie w połowie karnawału, pomimo to wszędzie cicho, wszędzie glucho, — nie

— Otóż, — rzekł wychodząc professor — zrobiło się lepiej niż można się było spodziewać ze mnie dla waćpanny nauczyciel nie stosowny, bo inna to rzecz dzieciaków za uszy ciągać, a co innego taką uczennicę wiać się za późno kształcić, — ale znalazły się osoby dobrej woli, które to za mnie uczynią.

— Któż taki? — spytała Anna.

— No, już byś się i domysleć powinna że nie kto inny jak panna Podkomorzanka...

Andzia podniosła głowę zadumawszy się na chwilę. Widywała ona niekiedy na ulicy przysze swe nauczycielki, ale ich zbliżka nie znała.

— Ktokolwiek, bylem się uczyła! — odpowiedziała śmiało — więc iść do niej?

— Idź, moje dziecko, a pamiętaj jednak, — dodał nauczyciel z powagą, — żebyś mi się za moje dobro nie wyplaciła źle, i sprawuj się jak należy...

Andzia uśmiechnęła się tylko i tak ję było pilno do zamierzonego celu, że skinawszy główką Malutkiewiczowi, który mimo swego stoicyzmu z niejaką przyjemnością na nią spoglądał, wybiegła zaraz wprost odważnie spiesząc do dworku Podkomorzanki.

RESZTKI ŻYCIA.

POWIEŚĆ

przez

J. I. Kraszewskiego.

Tom II.

(Ciąg dalszy).

(Patrz Nr. Kroniki 46.)

— To może nie, — rzekł Malutkiewicz, — ale zawsze formosa puella to nie smarkacz któremu się łapę bije i klęzcć każe... ani wiem cobym począł, a któż wie, nużby się odezwiała młodość którą dawno pogrzebałem. Pamiętam co Seneka powiada:

Amare iuveni fructus est, crimen seni!

co się dla pani tłumaczy, że młodemu kochać dobrze jest, staremu występkiem. A zatem, — dodał zabierając się do kapelusza i łaski, — poselstwo moje spełnione, Anusie pani przysyłam i od wszelkich następstw ręce umyłam... Jednak przyzna pani, że wypadek dziwny i nagle postanowienie tej wietrznicy bez-

przykładne... Znamy to przecie jako latawiec od lat wielu, nigdy ję na myśl nie przyszło wiać się do niczego, a tu ni z tego ni z owego chce zostać uczoną... Zkądże myśl? jaki powód? ginę w dochodzeniu przyczyny, ale wyznać potrzeba, że człowiek niepojęty i kładnąc się w trumnę tyle się go zna co w powijaczach, choć się samemu w tej skórze chodziło.

— Ale bo to już z twarzy znać, — zawołała Adela, — niepospolitą istotę, taka piękność nie spotyka się na ulicach, coś w niej szlachetnego, poważnego, a w wesołej ję pieśni którą słyszałam, dziwny się smutek i tęsknota przebijały... A! jakże mi już pilno ją zobaczyć i zacząć moje posłannictwo...

XVI.

Nazajutrz rano Malutkiewicz o zwykłej godzinie nawet nie zasiadł do roboty, oczekując na Annę, która na porę oznaczoną się stawiła. Widać było z ję oczów że pierwsza odprawa i trudności spotkane wcale ję nie zraziły, że miała silne postanowienie i gotowa była przewyciężyć wszystkie przeszkody.

tak to bywało w naszych stronach za czasów młodości naszych ojców; wówczas Wilkomierskie strony były słynne z wesołości i zabaw; — które z naszych ojców z upodobaniem nie wspomina tak zwanych redut w Wilkomierzu, w Piwonji, w Rogowie, które jednak nigdy nie mogły iść w porównanie co do wesołości z tak częstymi prawie ciągłymi zabawami w domach wiejskich obywateli. Dla czegoż dzisiaj tego nie ma? czy nasza młodzież nie tak skłonna do zabaw jak byli jej ojcowie? czy może dzisiejsze pokolenie nie tak gościnne, jak było uprzednie? Na wszystkie te pytania odpowiem śmiało „nie“ bo główną przyczyną braku zabaw u nas, są wymagania dzisiejszych gości; — dawniej każdy przyjmował gości uprzejmie, ale nie wysadzał się na przyjęcie, nie nasładował w przyjęciu ludzi bardzo bogatych, nie starał się ażeby u niego było koniecznie wystawniej jak u jego sąsiada, lecz przyjmował gości podług staropolskiej maxymy: „Czem chata bogata, tem rada“ — i było dobrze, — goście i wesołość się bawili i radzi byli z przyjęcia; — dzisiaj zaś, kiedy wielu przyjeżdża już z usposobieniem niebawienia się, lecz z zamiarem wynajdywania uchybień w kuchni i piwnicy gospodarskiej; dzisiaj kiedy każdy z młodzieży nim pozwoli sobie nalać kieliszek wina, kilka razy pierwój obejrzy etykietkę przy butelce; dzisiaj, kiedy prawie każdy w miarę tego im gorzej jada i pije w domu tem więcej staje się wymagającym w gościnie; — dzisiaj kiedy gospodarz domu w zamian za swoje gościnne przyjęcie otrzymuje niezadowolone gości i kiedy lada młodzik stara się zaostrzeć swój dowcip na tle staropolskiej gościnności, kiedy swoim mniemanym dowcipem, a w rzeczywistości tylko złośliwością stara się zabawić jedną sąsiadkę wysmiewając przed nią drugą, aby później te z kolei wysmiać przed trzecią; — powiedziecie sami czy przy takich okolicznościach możebną jest swobodną i wesołą zabawą? i czy warto dzisiaj narażać siebie wydając zabawy i wieczory? Lecz dajmy sobie że i znajdzie się ktoś taki, któremu fortuna pozwoli zadosyćuczynić wszystkim wymaganiom i zadowolnić we wszystkim nie tylko oko, ale zaspokoić i najdelikatniejsze podniebienia, i taki nawet chcąc dać u siebie zabawę, znajdzie nieprzepartą przeszkodę jeżeli nie mieszka w obszernym pałacu, bo nasze szlacheckie domki zwykle nie są bardzo obszerne, a dzisiaj każda dama przybywająca na zabawę potrzebuje koniecznie (warunek sine qua non) osobnego pokoju, gdybyż to jeszcze na tym koniec? lecz już coraz to większy postęp w wymaganiach i często się zdarza, iż już nie tylko pani, ale i jej garderobianna, żąda dla siebie koniecznie osobnego pokoju, bo powiada, że ona inaczej nie może dobrze wyprasować garderoby swojej pani, a wreszcie, iż ona do tego przywykła, by mieć osobny pokój i by jej nikt nie przeszkadzał.

Proszę — teraz nie mając obszernego lokalu pomysleć o zabawie? — co innego dawniej? — dawniej można się było bawić, bo gościnne serce gospodarza rozszerzało ściany najcieńszego domku

(dworku), a goście patrzyli nie na komfort i wygodę, ale na serce gospodarskie; — lecz dosyć już o tem. — owe błogie czasy już nie wróca, a tem samém i my siedząc w naszych wiejskich szlacheckich domkach musimy wyrzec się i nadziei liczniejszych zgromadzeń i wesołych zabaw. W skutek wyżej wymienionych przyczyn, namnożyło się u nas takich domów, które do tego stopnia skąpią i unikają towarzystwa, że formalnie żalują szklanki herbaty dla sąsiadów, by później przez to oszczędzone pieniądze w przeciągu kilku tygodni wyrzucić pojechawszy na karnawał do Wilna gdzie jeżeli mam prawdę powiedzieć nie tyle się bawią, ile męczą; — ale jeżdżą i zawsze jeżdżić będą: Imo, że nie jedna mamunia chce zaprezentować swoje córki młodzieży zbierającej się na karnawał, a tem samém i bogatszej, lub (czasami dla zrobienia jak to mówią karjery), bogatszą udających; 2do, że pojechanie na karnawał, podług ich przekonania, nadaje im niejakię prawo do poglądania z góry na swe sąsiadki, które tego nie są w stanie uczynić. — W tej chwili kiedy to piszę, dowiaduję się, iż otworzono publiczne zabawy, czyli resursę w dwóch naszych powiatowych miasteczkach, a mianowicie: w Szawlach i w Nowo-Alexandrowie; życzę by się na nich jak najweselej bawiono, ale z góry wątpię, by me życzenia urzeczywistniły się, bo podług mego przekonania, jak dla człowieka dobrze wychowanego i umiejącego się znaleźć w towarzystwie, nie masz swobodniejszej zabawy jak w prawdziwym wyborowym towarzystwie, tak też dla niego nic niema nic znniejszego nad pretensje do dobrego tonu i przesady w formach i etykietce miasteczkowych towarzystw.

Tym z czytelników Kroniki, dla których język Litewsko-Żmujdzki i jego literatura obojętni nie są donoszę: iż w bibliotece kapitulnej Worniańskiej zostało wyszukanem dzieło: „Vocabularium Littvanico-Germanicum et Germanico-Littvanicum“ — nebst einem Anhang Litthuanischen Grammatick, von Friedrich Wilhelm Hack Halle, 1720 roku; — jest to o ile mi się zdaje, jeden z najdawniejszych, a może nawet i najdawniejszy pomnik etymologicznej mowy litewskiej, o którym nikt z babaczów języka litewskiego nie wspomina, a zatem zapewne nie wiedzieli o nim. Co do dzieł Litewsko-Żmujdzkich, które w ostatnich czasach opuściły prasę, to one są następujące:

- 1) Żywataj Szwentu (Żywoty Świętych), napisane przez biskupa Żmujdzkiej diecezji Macieja Wołoczewskiego.
- 2) Balsa Diwa pri żmogans (Głos Boga do człowieka) przez x. Raczkowskiego.
- 3) Wadowas i Dangu ir Meditacies (Przeprowadzanie do nieba i medytacje) przez tegoż.
- 4) Munka Wieszpatis Jezaus (Męka Pana Jezusa) przez tegoż.
- 5) Ewangelie Polsko-Żmujdzkie przez x. Butkiewicz.
- 6) Kalendarz Żmujdzki na rok 1859, przez Iwińskiego.

Za granicą sławny filolog Szlejcher, wydał dzie-

ło o legendach litewskich pod tytułem: Lithanische märchen Sprichwörter, Rätsel i Linder gesammelt und übersetzt von August Schleicher-Weimar, Böhlau 1857 r., które to dzieło przełożone na język francuzki przez E. Palmana zostało zamieszczone w Rêvue Germanique za miesiąc sierpień 1858 r. pod tytułem: „Contes, Proverbes enigmes et chants de la Lituanie.“

Ze wszystkich stron dają się słyszeć narzekania na drogość książek u nas, — ze wszystkich stron podają rozmaite projekta zapobieżenia temu, a nasi xięgarze-wydawcy tak jakby o tém niesłyszeli, pilnując się wygodnej dla siebie maxymy: „Trzeba drzeć lyka, póki się dadzą“ — nietylko że nie zniżają, ale coraz to wyższe ceny nakładają na wydawane przez siebie książki. Nie potrzebuje na to szukać długo dowodu, można go z największą łatwością znaleźć na każdym kroku; — oto naprzykład wczoraj otrzymałem z Wilna *Szkolne czasy*, nowe opowiadanie Jana Dęboroga, przez Wł. Syrokomlę, wydane nakładem xięgarni Rubena Rafałowicza w Wilnie 1859 r. i przeczytawszy że cena katalogowa tego dziełka, zawierającego wstępnych stronice na liczbę niby XI, a rzeczywiście niespełna 5 i to przedruku z pierwszej części Dęboroga, a dalej zawierające str. 74 i to poczynając rachunek nie od liczby 1, lecz od liczby 7, wydane w formacie niewielkim i drukiem dość rozciąglym, bo każda stronica mieści zaledwie 16—18 wierszy, przeczytawszy, powtarzam, iż to dziełko podług ceny katalogowej oceniono rubla sr., zacząłem się oburzać, lecz po chwili byłem już z sam z siebie niekontent, iż oceniałem dziełko podług ilości stronice, nie znając jeszcze wewnętrznej jego wartości, tembardziej iż tak wiele obiecywało będąc dalszym ciągiem „Urodzonego Jana Dęboroga“ — więc jak najprędzej wzięłem się do przeczytania tej książeczki, lecz niestety nie znalazłszy nic prócz łatwości wierszowania, pomruczałem iż szkoda że ten co lepiej pisać może, tak lekceważył sobie czytającą publiczność i marnuje swoje zdolności pisząc takie ramoty i już znowu chciałem wylać potok słów potępiających Rubena Rafałowicza za tak drogie ocenienie tej książeczki, aż mię znowu powstrzymała od tego myśl, iż to będą tylko słowa na wiatr puszczone, bo coż znaczą z zakątków profesjonalnych nasze narzekania na xięgarzy-wydawców.

Dziwna bo mamy zimę tego roku, od paru tygodni codziennie mamy po parę stopni ciepła, które śnieg zupełnie spędziło, ruczaje puściły, zamróz odpuszczają zaczyna, jednem słowem nie pamiętając jaką mamy porę, można sądzić żeśmy nie w połowie stycznia, lecz przynajmniej w końcu marca. Bóg wie jakie to będą skutki tego, ale zdaje się iż niebardzo dobre, bo najczęściej kiedy w zimie nie mamy zimy, to będziemy mieć zimę na wiosnę. Może to w skutek takiego powietrza czas jest tak niezdrowy — między ludem chorych mnóstwo — najczęściej na ospę. Bydło też znowu, zaczyna chorować na xięgosusz.

Handel zbożowy u nas ciągle w jednostajnej

— Była to chwila śniadania, przypadkowo i pan Joachim częsty dziś gość znajdował się na niem, ciesząc widokiem Adeli, która mu właśnie wczorajszą przygodę z Malutkiewiczem opowiadała, Podkomorzanka uśmiechała się zadumana, gdy niespodzianie otworzyły się drzwi i piękna Anna dość śmiało weszła do salonu.

Tym co ją widywali zdala na ulicach miasteczka, inaczej wcale tu się wydała i zyskała jeszcze na zbliżeniu. Była to piękność tak zdumiewająca, z wyrazem siły, smutku i męstwa, oko jej czarne tak paliło i iskrzyło się dzikiem jakimś uczuciem, że mimowolnie ujrzawszy ją, wszyscy wzrok wlepili w to zjawisko pełne surowego wdzięku.

Anna stała nie zmieszana, i podniosłszy głowę okrytą obfitymi włosy czarnymi, zapatrzyła się na Podkomorzankę i Adelę, jakby badała przyszłość swą w ich oczach.

Adela wstała co prędzej zbliżyć się do niej i jeszcze więcej zdumiała, znajdując w prostym dziewczęciu białe ręce, ubranie smakowne, coś co się zdało jakby przebraną innego pochodzenia, wydawać kobietę. Instynktowo każde oko niewieście naprzód pada na

te cechy zewnętrzne które niby nic nie znaczą, a wiele jednak bacznemu dostrzegaczowi powiedzieć mogą.

— Już wiecie po com tu przyszła, — odezwała się Anna do Podkomorzanki, — stary wam powiedzieć musiał; jestem sierota, dzieciństwo moje i lata młode przeszły w ulicy, na śmiechach pustych i zabawie... alem ja szaloną udawać musiała tak życie było ciężkie i smutne! Nauczcie mnie czego! Żebrak prosi jałmużny, a pobożni ludzie nie odmawiają mu jej, ja proszę nauki...

Podkomorzanka żywo czuć umiejąca, miała już łzy w oczach, głos Anny był tak sympatyczny, postać tak dziwnie zajmująca, wszyscy otoczyli ją kołem, pan Joachim nawet przy Adeli pojął piękność tej istoty która sama sobie instynktem dała postawę pełną wdzięku i szlachetności.

Dwa te typy były jakby umyślnie stworzone dla odbicia dwóch oddzielnych i dalekich od siebie światów do których należały.

Adela przypominała Beatrix Cenci swą twarzyczką z drobnymi rysy i wdziękiem oryginalnym, na którego tle smutek spokojny się odbijał; Anna podobną była raczej do mężnej

Judith tak jakby ją mógł pojąć jaki Carache. W twarzy panienki błyskała myśl rozwinięta, swobodna, rozpromieniona, oskrzydłona, w obliczu dziewczyny widać było poryw ducha który wybić się usiłował a skrzydeł sklejonych rozwinąć nie mógł.

Obie były piękne, ale jak różnie! Adela zachwycała poskramiąną w sobie żywością, Anna niezem nie skrupowaną odwagą; tej rysy i postawa delikatne były i idealne, tamtej silne a tak czyste i wspaniałe, że przypominały pierwsze wieki świata i ród świeżo z rąk Bożych jeszcze wyszły. — Adela była przy niej dziecięciem, ta ledwie nie posagiem starożytnym, ale w dziecku świeciła iskra, gdy posąg milczał nie mogąc stłuc swęj marmurowej szaty.

— Zkądże ci ta myśl nauki izmiany życia? spytała Podkomorzanka.

Anna zarumieniła się.

— Nie wiem, — odpowiedziała zmieszana, — pracy nie lubię, wszystko mi ciężkie i nudzi, możebym znalazła trochę pokoju, i swobody.

— Zkąd jej te wyrazy, te myśli! — zawołała Adela.

stagnacji tylko nadzieją przyszłości trochę się ożywia. Na ten mamy niesłychane od niepamiętnych czasów ceny, bo za pud dobrego lnu płać od 6 do 8 rs., ale już sama wysokość ceny wskazuje, jak mało go mamy w tym roku.

Mieczysław Hippocentaurus.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Telegramy.

Frankfurt n. M. 15 lutego (po południu). Według nadeszłych tu wiadomości z Tessyn, zwycięstwo wyborcze będzie po stronie liberalistów. Panowało wielkie wzburzenie i przyszło do zawichrzeń. W Luzano posunięto się nawet do walki, do której ultramontaniści z krzyżem wystąpili. Wielu zraniono — zabito jednego.

London 14 lutego (w nocy). Na dzisiejszym posiedzeniu Izby niższej, Dizraeli przysięgł wniesienie billu reformy d. 28 b. m. Prezes biura wschodnio-indyjskiego, lord Stanley, wniósł o przyjęcie pożyczki indyjskiej w summie 7 milionów, ale bez gwarancji rządu.

W Izbie wyższej oznajmił, że spodziewa się jak najzgodniejszej działalności Anglii, Francji i Ameryki przeciwko handlowi niewolników, jeżeli pokój trwać będzie, i dodał, iż według otrzymanych z Francji zapewnień, o takowym nie wątpliwej przyzeczem wspominał, że cesarz Napoleon swojego słowa zawsze najskrupulatniej dotrzymywał.

London 15 lutego (przed południem). — Dzisiejszy *Times* chwali pokojowy artykuł *Korrespondenta* austrjackiej, i radzi ponownie rządowi austrjackiemu zgodne załatwienie sprawy Włoch środkowych.

London 12 lutego. Zapewniają, że depesze lorda Cowley, ambasadora angielskiego w Paryżu, są nadzwyczaj uspokajające. Nie jest wszakże prawdą, aby cesarz pisał własnoręczny list do królowej Wiktorji zawiadomieniem, że rząd francuzki formalnie miał oświadczyć Piemontowi, iż nie powinien rachować na pomoc Francji, w razie gdy wywoła kroki nieprzyjacielskie przeciwko Austrii. Owszem, jeśli wierzyć mamy osobom dobrze poinformowanym, gabinet angielski nie otrzymał żadnego podobnego zapewnienia na drodze urzędowej.

Z drugiej znów strony dodać winniśmy, że pewni negocjanci królewskiego domu, otrzymali od swych korespondentów doniesienie, że najgroźniejsze przygotowania wojenne, mianowicie w Tulonie wstrzymano, i że w ogóle wiara w pokój zaczyna się we Francji odradzać.

Wszelako przypuszczając, że rząd francuzki rzeczywiście jest przeciwny wszelkiej zaczepnej polityce ze strony Piemontu, to jednak w tym kraju i w Lombardji rzeczy do tego stopnia doszły, że lada chwila spodziewać się można kolidacji. Zapewniają, że arcy-książę Maksymilian cofnął swoje przednie strażę więcej wewnątrz kraju, aby uniknąć wszelkiego zajścia; wiadomość ta wszakże wymaga potwierdzenia, zwłaszcza jeśli we-

źmiemy pod rozwagę, że Piemont nad rzeką Po, Tessiną, w Sesto-Calende i nad jeziorem Magiore, porządził stanowiska dla przyjmowania dezertów austriackich i zbiegów lombardzkich.

W każdym razie droga dla dyplomacji stoi otworem, aby ostatecznie i w sposób zgodny kwestję włoską załatwiła. Cała tu tylko trudność, aby skłonić Austrię do radykalnych reform w środkowych Włoszech. Bez tego ustępstwa, miecz tylko rozciąć może ten węzeł gordyjski, a wszystko każe się spodziewać, że cesarz Napoleon III naprzód dobrze obmyśloną ma politykę względem półwyspu włoskiego.

— W niektórych kołach City, głoszą o zamiarach rządu zaciągnięcia pożyczki. Reorganizacja marynarki angielskiej, ma być główną tego środka przyczyną. Reorganizacja zaś nie tylko ma być zastosowaną do okrętów, lecz i do kadrów także. Służba wojskowa nieczynna, czyli systemat odstawiania na wół-żołdu, zniesiony został. Wszyscy oficerowie, począwszy od stopnia kapitana, zostający w służbie na połowicznym żołdzie, użyci będą do czynnej służby, mianowicie w arsenałach. Niezdolnym zaś wcale do służby, udzieloną będzie pensja retyretowa. W końcu projekt do prawa, który Izbie niższej przedstawi sir John Pakington, dostarczy środków celem utrzymania ekwipażów w normalnym stanie: utrzymują, że przewyżka wydatków dla osiągnięcia tego celu, nie będzie przenosiła 900,000 fst.

— O zebraniu nowego kongresu, celem rozwiązania nowych kwestji, wywołanych w Xięstwach Naddunajskich wyborem jednego hospodara, nie powątpiewają tu wcale. Gabinet tylko pragnąłby, aby w tem zebraniu panowała jednomyślność, która jedynie może nadać trwałość postanowieniom pełnomocników.

Czy atrybucje tego kongressu ograniczać się będą na tej jedyniej kwestji, czy inne nie zostaną wniesione? Oto są pytania, jakie sobie czyni dyplomacja.

— Nowa armata dziwerowana, wynaleziona przez p. Armstrong, wielkie czyni wrażenie między wojskowymi. Pułkownik Dixon, jeden z najdoświadczeńszych oficerów artylerji, a którego umyślnie sprowadzono z Dublina aby dał swoje zdanie z doświadczeń, któremu poddana została owa armata w Shoerbynness, miał oświadczyć, że z sześcioma podobnemi armatami, mógłby spalić całą flotę. Próby czyniono w tajemnicy, jednakowoż książę Aumale i jego orszak przypuszczonemi do nich zostali. Zapewniają, że książę, który w podobnych rzeczach kompetentnym jest sędzią, miał być zachwycony. Rząd angielski miał już zamówić dwieście armat podobnego gatunku.

Wiedeń 13 lutego. Mówią o układach rozpoczętych w celu załagodzenia nieporozumień pomiędzy Francją a Austrią. Nie ma wątpliwości, że rząd cesarski skłonny jest do przyjaznego załatwienia toczącej się sprawy, że pragnie szczerze utrzymania pokoju, a w razie jeżeli te układy sta-

na się faktem, nie braknie mu na tem umiarkowaniu i na duchu pojednawczym, który jest najlepszą rękojmią pogodzenia dwóch przeciwnych sobie poglądów.

Z programu tych układów, kwestja terytorjalnych posiadłości we Włoszech zupełnie jest wykluczona. Prawny tytuł do tych posiadłości ustanowiły i zapieczętowały traktaty; prawność tę uznają wszystkie mocarstwa i nie ma najmniejszej zasady brania jej kiedykolwiek pod rozbiór. Austrija nigdy nie zgodzi się na to, aby sprawę prawomocnie rozstrzygniętą, raz jeszcze przed świeżo zaimprovizowane forum przedstawiać.

(*Neu Preus. Zeitung*)

C H I N Y.

Ostatnia poczta z dnia 30go grudnia r. z., nie przynosi jeszcze dokładnych wiadomości o eskadrze z którą angielski pełnomocnik lord Elgin wzdłuż Yantse-Kiangu popłynął. W Kantonie mówiono, że okręty dla niskiego stanu wody na rzece, nader były niedogodne i lord Elgin widział się zmuszonym podróż swoją dalszą na kanonierce odbywać. Powstańcy poczynili przygotowania, aby na eskadrę za jej powrotem uderzyć. W uzupelnieniu tej ostatniej, bardzo prawdopodobnej wiadomości, służyć może szczegół, że biskup Victorji niedawno w czasie podróży po kraju, to jest na kanałach Mingpo i Shangai, widział mnóstwo cesarskich statków przewożących wojsko do fortecy Tsche-Kiang-Fu. Podróż biskupa z rodziną, odbyła się bez uzyskania potrzebnego na nią zezwolenia władz chińskich. — Vice-admirał sir Michael Seymour podaje się do dymisji i chce powrócić do Anglii dla poratowania nadwątlonego zdrowia. — Nad francuzką flotą na wodach chińskich, otrzymać miał dowództwo admirał Jurien de Lagraviere. Mówią nawet, że zajmie dyplomatyczne stanowisko w Pekinie. — Skutkiem usiłowań angielskich okrętów wojennych, rozboje morskie ustały. — Z Kochinchiny piszą, że Anamecykowie wybudowali nad brzegami rzeki prowadzącej do stolicy Hue kilka forteczek. Francuzi wzięli 10 jeńców, a pomiędzy tymi synowca królewskiego.

— Hiszpańskie raporta z Kochinchiny donoszą, że w pierwszych dniach grudnia r. z., 800 żołnierzy opuściło obóz sprzymierzony i miało wsiąść na okręt *Elcano*, celem uderzenia z pięcioma kanonierkami na warownie Saigon przy Kambodzy. Ekspedycja składa się z 400 Francuzów i tyłuż Hiszpanów.

— Wiadomości z Japonji, z dnia 10go listopada, są następujące: Nowy cesarz Foën Tsiog, wydał ukaz dotyczący wykonania zawartych świeżo z obcemi mocarstwami traktatów. Ukaz ten napisany jest w dość liberalnej formie i wspomina, że wyznawanie wiary katolickiej w portach Simoda, Hakodadi, Nangasaki i Desima, jest pozwołonem, ale dodaje, przywóz opjum w całym państwie surowo zakazanym zostaje. To ostatnie postanowienie tém jest ważniejsze, że Angliacy mieli nadzieję dokazać tego nowego Cesarza, czego przeszły stanowczo im odmówił.

(*St. Anz.*)

Joachim stał zdumiały.

— Ale nauka jest także pracą i ciężką, — odezwał się, — szczególnie dla ciebie Anno Anno co się do niej bierziesz za późno.

— Tak, ale to praca której ja chcę! — odpowiedziała, — ona mi nie będzie ciężarem...

— A cóżbyś umieć chciała? — dodała Podkomorzanka.

— Wszystko co wyumiecie! wiele! jak najwięcej! — odezwała się Anna, — zróbcie ze mnie dzikię i prostę... taką jak jesteście same....

Podkomorzanka zamilkła na chwilę...

— Ale dziecko moje, w twoim stanie jakże później przywykły do innych myśli i życia wytrwasz z temi którymi cię los otoczył?

— Na to Pan Bóg, — zawołała Anna, — znajdę zawsze do kogo przemówić i kto mnie posłucha.

Tu znowu rumieniec oblał twarz dziewczyny która mimo usilnej chęci nie zdradzenia tajemnicy, wydawała się z nią oczom baczej-

— W tem wszystkiem, — szepnął pan Joachim Podkomorzance po francuzku, jest coś z czem się ona wygadać nie chce... ale tonie pospolite zjawisko.

— A dla mnie prawdziwy dar Boży! — dodała Adela, — moja ona będzie uczennicą... prawda, — spytała, — myśmy młode obie, zrozumiemy się lepiej kochań Anno, chcesz żebym była twoim nauczycielem?

— Bóg ci to zapłaci, a ja... do śmierci wdzięczną będę.

— I chciała ręki Adeli ucałować, ale ta stawiała jej rumianą twarz swoją i w milczeniu poprowadziła za sobą do pokoiku.

Podkomorzanka i pan Joachim zostali sami oboje zamysleni i zdziwieni.

— No cóż pan mówisz o niej? — spytała gospodyni.

— Nie umiem nic wyrzec, ale panna Adela! a! cóż to za serce anielskie, jaka prostota duszy wielkiej!

— Prawda, kochany sąsiedzie, to anioł to anioł.

— Pani! ja pewnie, nie zaprotestuję przeciw temu, raczejbym dodał niż ujął, bo nie-

wiem czy kto na świecie tak ocenia pannę Adelę!

Głos drżący Joachima pierwszy raz zwrócił na siebie uwagę Podkomorzanki, która wejrzeniem pobieżnym rzuciła na twarz jego i trochę się zmieszala.

Dotąd zdawało się jej że spokojny sąsiad jest przyjacielem domu tylko, teraz przemknęła się myśl inna i nieco ją strwożyła.

— Ale to być nie może! — powiedziała sobie w duchu — a gdyby i tak! ale nie! ale nie!

Pan Joachim po milczeniu Podkomorzanki poznał znowu że się dał w podejrzenie i ulakł skutkiem jego, a nuż by go z raju wygnano? z tego raju do którego przywykł dziś, w którym mu było tak dobrze, swobodnie, tak ciepło i rokosznie choć przyszłość sobie zakrywał i roić się o niej obawiał?

Serce bić mu zaczęło...

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

